

Instytut Filologii Polskiej, Katedra Historii Literatury

Pracownia Badań nad Historią Kobiet.

Kierownik: prof. UG, dr hab. Aleksandra Ubertowska

Mgr Katarzyna Bałżewska

Mgr Dobrosława Korczyńska-Partyka

Mgr Joanna Samp

Mgr Magdalena Śmiechewicz

Mgr Barbara Wawro

Mgr Magdalena Wrocławska

Mgr Alicja Wódkowska

Mgr Aleksandra Żyła

Współpraca: dr Dobrochna Kałwa (Uniwersytet Warszawski), dr Lena Magnone (Uniwersytet Warszawski), Katarzyna Bojarska (Instytut Badań Literackich PAN), Dorota Głowacka (University of King`s College, Halifax), Barbara Karwowska (University of British Columbia), Magdalena Zolkos (University of Western Sydney).

Założenia badawcze:

Naukowe zainteresowanie kobietami jako grupą, której tożsamość i miejsce w historii było w dużym stopniu determinowane przez płć kulturową (*gender*) stało się ostatnich dziesięcioleciach jednym z głównych i najbardziej inspirujących nurtów we współczesnej humanistyce. Od kiedy pionierki feministycznej historiografii, zwłaszcza Joan Wallach Scott sformułowały tezę o tym, iż „gender jest użyteczną kategorią badań historycznych”, pojawiają się ciągle nowe monografie, poświęcone przemilczanym obszarom działalności kobiet, sytuującym się poza sferą domu i rodziny, gdzie były one tradycyjnie umiejscawiane: pracy w handlu, rzemiośle, osiągnięciom w nauce i różnych dziedzinach sztuki.

Celem Pracowni Badań nad Historią Kobiet będzie kontynuacja badań nad genderowym wymiarem historii w literaturze nowoczesnej (XX. i XXI. wieku); przewidujemy również uwzględnienie publikacji/punktów widzenia z kręgu innych dyscyplin naukowych (filmoznawstwa, teatrologii, historiografii/filozofii historii, antropologii, socjologii, teorii polityki, *gender studies*).

Oto przykłady zagadnień i kontekstów badawczych, określających problematykę planowanych publikacji i seminariów:

Teoria historii, feministyczna historiografia:

- myśl feministyczna i genderowa w historiografii: koncepcje J. Wallach Scott, Andrei Dworkin, Ewy Domańskiej, N. Zemon Davis, S. Agacinski, Gayle Rubin,
- bunt wobec androcentrycznych ujęć historii w historiografii i literaturze,
- formy nieobecności i marginalizacji kobiet w historii,
- kategorie „markietanek”, kobiet branych w jasyr, kobiet zatrudnionych w formacjach paramilitarnych jako forma uprzedmiotowienia w historii,
- esencjalizm i kontryktywizm w ujmowaniu kobiecego udziału w historii,
- mikrohistorie, ‘history from below’, *Alltagsgeschichte* a myśl feministyczna,

Tematy kobiece, literackie i wizualne formy reprezentacji:

- tożsamość genderowa a wojna,
- kobieta jako ofiara i oprawca,
- gwałt, przymusowa prostytutka, przemoc seksualna wobec kobiet i strategie ich reprezentacji,
- dom, rodzina, macierzyństwo: redefinicje, przemiany w dziejowości,
- kategoria „codziennosci” w badaniach nad historią kobiet,
- kobiety wobec sytuacji granicznej: proza obozowa i łagrowa, powstanie, holocaust, stan wojenny,
- prywatne/publiczne jako opozycja, określająca uczestnictwo kobiet w historyczności,
- kobieta jako rycerz, żołnierz, przywódca (przywódczyni), *entrepreneur*
- kobieca trauma, trauma „drugiego pokolenia”,
- kobiety w „historii ekonomicznej” (przykłady literackie),
- narodowe narracje i kontr-narracje o historii kobiet, konflikty pomiędzy narracjami narodowymi,
- perspektywa postkolonialna a projekty „historii kobiecej”,
- topografia a kobiece doświadczenie historii,

- historia a genologia (dziennik intymny, autobiografia, autofikcja jako formy reprezentacji),
- filmowe/teatralne reprezentacje kobiet w historii.

Cele działania, zadania badawcze:

1. Publikacja interdyscyplinarnego zbioru artykułów „Kobiety i Historia” (w toku).
2. Aplikowanie o granty badawcze w ramach konkursów Narodowego Centrum Nauki i Narodowego Programu Rozwoju Humanistyki.
3. Seminaria, dyskusje naukowe z udziałem badaczy z ośrodków akademickich w Polsce i na świecie.
4. Nawiązanie kontaktów naukowych z instytucjami naukowymi w Polsce i na świecie (IBL PAN, Gender Studies IBL PAN, Topographie des Terrors w Berlinie, Uniwersytet w Poczdamie i in.)